

המאפיה של שודדי העתירות

3. No. 176. Clandestins (1959)

Couches 8-9(?)

Collection M. Dayan

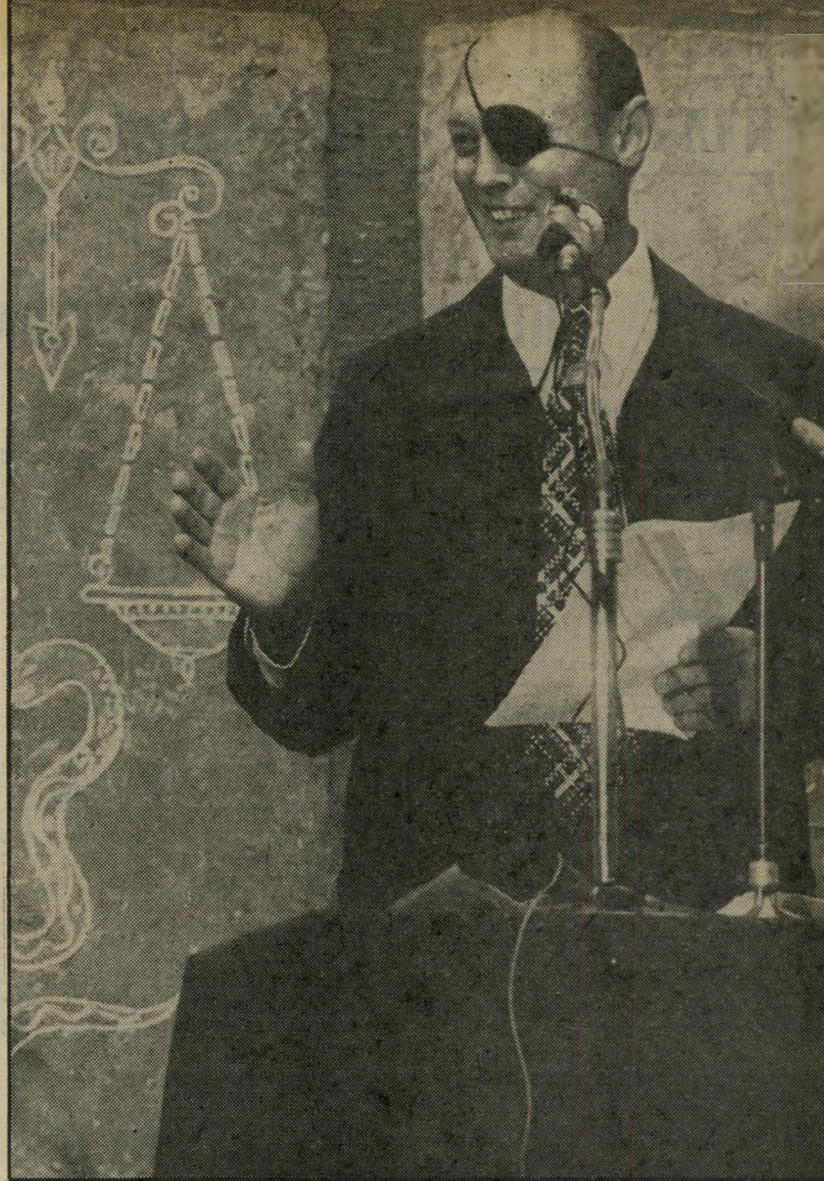
Long. approx. : 0,62 m.

Larg. maximum : 0,37 m.

Décor peint rouge lie-de-vin.

Pl. VI : 1. P. 14.

„חשאי, בלתי־חוקי, בלתי־מוסרי“
זהו קטע מ־מאמרו של הארכיאולוג הנודע, פרופסור ז'אן פרו, בו מתוארים מימצאים מאוספו של משה דיין. פירוש המילה הצרפתית „קלנדסטין“ המופיעה בשורה העליונה, הוא בהקשר זה, לפי מילון לארוס: „חשאי, בלתי חוקי ובלתי מוסרי“, שהיא הגדרת החפירות מהם נלקח הממצא שבאוסף דיין. הכותרת מציינת גם בקברים מספר 8-9 נמצאו הפריטים המתוארים במאמר הנמצאים באוספו של משה דיין. סימן השאלה מעמיד בספק קביעה זו, שכן הוא מסתמך על מידע מפי דיין עצמו שאינו איש מקצוע שניתן לסמוך על דבריו.

השודד הצוחק
לעג המקרה: משה דיין נושא הרצאה על רקע מאזני צדק. במשך שנים רבות, בהם שדד עתיקות באין מפרע, יכול היה דיין להרשות לעצמו ללעוג לכל, לא מכבר התוודה משה דיין בעת ראיון בניו־יורק־טיימס, כי במקום מנהל אגף העתיקות, היה אוסר את עצמו.

ח' כ' משה דיין, לשעבר שר־הביטחון של מדינת־ישראל, הוא מגדולי שודדי העתיקות במדינה.

קביעה זו אינה טענה הוכחה. היא מן המפורסמות. בהודמנויות שונות הודה משה דיין עצמו כי זוהי אחת מחולשותיו הא־שיות, שאין הוא יכול להתגבר עליה. יחד עם וידויים מסוג זה, היה משה דיין מוסיף גם כמה הערות בוז ולעג לממונם על שמירת חוקי העתיקות במדינה. משהו מהסוג: „אם הם חושבים שעשיתי משהו לא בסדר, שיצמידו אותי לדין.“

משה דיין ידע כי איש לא ישיב להתגרונות ולא יעמיד אותו לדין. הוא יכול היה לצחוק וללגלג ככל העולה על רוחו. גם כאשר ניהל העולם הזה במשך שנים ארוכות מאבק ציבורי ממושך, מעל דפי העיתון ומעל דוכן הכנסת, בשוד־העתיקות הגלוי של משה דיין, חיסו עליו והתייחסו אליו בסלחנות.

תלונות שהגיש הסופר דן בן־אמוץ במישטרה נגד שוד־העתיקות של דיין, טופלו בצורה צינית. תיקי החקירות נסגרו תוך זמן קצר מ־„חוסר הוכחות“. שרי־החינוך והמישפטים של המדינה, נאלצו להתחמק בניסוחים מעורפלים משאלות גוקבות ש־הוגשו להם על ידי סיעת העולם הזה בכנסת בנושא זה.

אפילו העיתונות, הממהרת להאשים כל פקיד זוט־ר שסלח, התייחסה אל משה דיין בנושא זה בסלחנות מופלגת. זוהי אולי גם הסיבה שחלק ניכר מהציבור נטה למחול למשה דיין על פשעיו אלה. שוד־העתיקות שלו נראה בעיני רבים כמעין תחביב תרבותי־חינוכי, שיש בו פה ושם התנגשות או התחככות עם החוק היבש. נגד גישה ודיעה זו לחם העולם הזה במשך שנים רבות. דיין אינו ארכיאולוג חובב, טען העולם הזה. הוא שודד־עתיקות. שניצל את חיליו ורכוש צה״ל למטרה זו. הוא גם סוחר־עתיקות בלתי מוסמך, שהפך את שוד־העתיקות שלו למיכרה זהב להתישרות קלה ולעשיית רווחים בסכומים של מיליוני ל״י, מבלי לשלם מס־הכנסה

המאשים
דני פינקוס, קצין מישטרה לשעבר ש־הפך לאחר מגדולי סוחר־העתיקות בישראל, בתזכיר שהגיש לכנסת הוא מאשים את עובדי המוזיאונים במסוקר פרטי.

1 Ainsi la façade d'ossuaire no. 6, fig. 30. Je remercie le général Moshe Dayan d'avoir très libéralement mis sa collection à ma disposition; son intérêt personnel pour le cimetière ancien d'Azor a largement contribué à attirer l'attention sur ce site. Mes remerciements vont aussi au Prof. Yigael Yadin qui me signala immédiatement la décou-

תודה לשודד
הארכיאולוג ז'אן פרו מודה במחקרו למשה דיין על שאיפשר לו לראות את המיצאים שנטל (שלא כחוק) מקברים עתיקים בבן־שמן, גבעתיים ואזור. פרו מודה גם לפרופ' ידן, שסייע לו בתודות.

הדיעות לפני שש שנים. צריך לזכור שדיין מכר את העתיקות הגנובות למוזיאון־ישראל בעת שכיחן כשר־הביטחון בממשלה. בעזרת מצב ובחוצפה, שדד משה דיין את רכוש המדינה פעמיים: פעם כשודד־עתיקות, בעת שבזו קברים עתיקים בחפירות בלתי־חוקיות, ופעם כסוחר־עתיקות שמכר שלא כחוק עתיקות גנובות כדי להעשיר את קופתו הפרטית. ההוכחות שהיו חסרות כל הזמן, כביכול, נמצאו לפתע, למרות הכחשותיו של דיין כאילו מה שמכר למוזיאון־ישראל לא היו אלא כמה שברי חרס שקנה מבדואים בסיני ורצוצת־עזה.

עתה, משנמצאו ההוכחות, הגיע סוף סוף הזמן להסיר את היות הבז והלעג של משה דיין. גם הוא חייב לתת את הדין על מעשי השוד והגניבו שלו. העלמת עין והסתמת הראש באדמה ממעשי הפשע של משה דיין בתחום העתיקות היו אפשריות במשך שנים רבות

על כך. בכל מדינה מסודרת אחרת היו מביאים אדם מסוגו אל בית־המישפט, מעמידים אותו לדין — למרות כל הזכויות ההיסטוריות שלו — שופטים אותו בחומרה על שוד וגניבת רכוש האומה, אין שום הבדל, לא פלילי ולא מוסרי, בין שוד־עתיקות לבין שוד־כספות בבנק, או גניבת יהלומים. אבל במדינת־ישראל התחמקו השליט־נות ממילוי חובה אלמנטרית זו של שוויון בפני החוק תוך טענה ש־אין הוכחות נגד משה דיין.

השבוע הסתבר סוף סוף כי יש הוכחות למעשי השוד, הגניבה וסוחר־העתיקות הבל־תי חוקיים שלו. בעקבות גילויי העולם הזה (58-2057) אשר עתה כי עוד בשנת 1971, בעת שמשה דיין כיהן כשר־הביטחון, הוא מכר סאקופאגים מחפירות בלתי חוקיות שנערכו בדיר־א־לבח שברצועת־עזה ל־מוזיאון־ישראל, תמורת הסכום של 55 אלף ל״י. היה זה סכום גאה ומכובד לכל